

Załącznik nr 1
do uchwały nr 1110/VI/19
Zarządu Województwa
Dolnośląskiego
z dnia 14 sierpnia 2019 roku

PROJEKT

**PROGRAM WSPÓŁPRACY SAMORZĄDU WOJEWÓDZTWA
DOLNOŚLĄSKIEGO Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI
ORAZ INNYMI PODMIOTAMI PROWADZĄCYMI DZIAŁALNOŚĆ POŻYTKU
PUBLICZNEGO NA DOLNYM ŚLĄSKU NA 2020 ROK**

**DOLNY
ŚLĄSK**

Wrocław, ...

SPIS TREŚCI

Wstęp	3
Rozdział 1. Postanowienia ogólne	3
Rozdział 2. Cel główny i cele szczegółowe Programu	4
Rozdział 3. Zasady współpracy	4
Rozdział 4. Zakres przedmiotowy	5
Rozdział 5. Formy współpracy	6
Rozdział 6. Priorytetowe zadania publiczne	8
Rozdział 7. Okres realizacji Programu	32
Rozdział 8. Sposób realizacji Programu	32
Rozdział 9. Wysokość środków przeznaczonych na realizację Programu	32
Rozdział 10. Sposób oceny realizacji Programu	33
Rozdział 11. Informacje o sposobie tworzenia Programu oraz przebiegu konsultacji	34
Rozdział 12. Tryb powołania i zasady działania komisji konkursowych	34

Wstęp

Konstytucyjna zasada pomocniczości oraz wynikające z innych ustaw kompetencje jednostek samorządu terytorialnego stanowią podstawę rozwoju wzajemnych relacji między administracją publiczną, a organizacjami pozarządowymi.

Organizacje pozarządowe skupiające aktywnych obywateli i podejmujące działania na rzecz społeczności lokalnych są ważnym ogniwem regionalnej wspólnoty samorządowej, jaką stanowi województwo. Skuteczność działań przez nie podejmowanych sprawia, że z roku na rok rośnie ich rola w kreowaniu pozytywnych zmian w środowisku lokalnym, co ma również wpływ na rozwój regionu. Jako podmioty silnie osadzone w lokalnych realiach doskonale znają potrzeby i problemy mieszkańców na danym terenie.

Organizacje, których liderami są niejednokrotnie miejscowe autorytety, pobudzają aktywność obywatelską, uczą dialogu społecznego, są niezastąpionym „łącznikiem” pomiędzy obywatelami, a władzą. Z tego wynika specyficzna rola sektora pozarządowego – ważnego partnera Samorządu Województwa Dolnośląskiego – umożliwiającego skuteczną realizację wspólnego, długofalowego celu, jakim jest dążenie do harmonijnego rozwoju regionu i wysokiej jakości życia dolnośląskiej społeczności.

Współpraca Samorządu Województwa Dolnośląskiego z organizacjami pozarządowymi jest elementem realizacji celów Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego.

Rozdział 1

Postanowienia ogólne

§ 1.1. Program został przygotowany na podstawie art. 5a ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

2. W kwestiach nieuregulowanych w Programie stosuje się przepisy ustawy, o której mowa w ust. 1.

§ 2. Ilekroć w Programie jest mowa o:

- 1) **dotacji** – rozumie się przez to dotację w rozumieniu art. 221 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych;
- 1) **DRDPP** – rozumie się Dolnośląską Radę Działalności Pożytku Publicznego;
- 2) **komisji** – rozumie się przez to komisje konkursowe powołane w celu opiniowania ofert złożonych w trybie art. 13 ust. 1 ustawy;
- 3) **konkursie** – rozumie się przez to otwarty konkurs ofert, o którym mowa w art. 13, ust. 1 ustawy;
- 4) **Marszałku** – rozumie się przez to Marszałka Województwa Dolnośląskiego;
- 5) **podmiotach Programu** – rozumie się przez to organizacje pozarządowe oraz podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy;
- 6) **Programie** – rozumie się przez to *Program współpracy Samorządu Województwa Dolnośląskiego z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na Dolnym Śląsku na 2020 rok* uchwalony przez Sejmik Województwa Dolnośląskiego;
- 7) **Samorządzie** – rozumie się przez to Samorząd Województwa Dolnośląskiego;
- 8) **Strategii** – rozumie się przez to *Strategię Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030*;
- 9) **ustawie** – rozumie się przez to ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
- 10) **Urzędzie** – rozumie się przez to Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego;
- 11) **Województwie** – rozumie się przez to Województwo Dolnośląskie;

12) **Zarządzie** – rozumie się przez to Zarząd Województwa Dolnośląskiego.

Rozdział 2

Cel główny i cele szczegółowe Programu

§ 3. Nadrzędnym celem współpracy samorządu Województwa z podmiotami Programu jest dążenie do budowy silnego społeczeństwa obywatelskiego, które efektywnie wspomaga harmonijny rozwój regionu i wysoką jakość życia dolnośląskiej społeczności.

§ 4. Celami szczegółowymi współpracy są priorytety (cele operacyjne) wynikające bezpośrednio ze Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030:

- 1) wspieranie endogenicznych potencjałów gospodarczych subregionów (1.1);
- 2) wzmocnienie krajowej i europejskiej konkurencyjności regionu i jego marki (1.2);
- 3) wzmacnianie innowacyjności, w tym ekoinnowacyjności regionu (1.3);
- 4) rozwój i modernizacja regionalnej infrastruktury publicznej z uwzględnieniem potrzeb osób z niepełnosprawnościami i starszych (2.2);
- 5) rozwój i doskonalenie usług publicznych (2.3);
- 6) kształtowanie postaw obywatelskich (3.1);
- 7) wzrost społecznej integracji (3.2);
- 8) doskonalenie regionalnego i lokalnych rynków pracy (3.3);
- 9) poprawa efektywności kształcenia (3.4);
- 10) doskonalenie regionalnej polityki wspierania seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami (3.5);
- 11) kształtowanie postaw prozdrowotnych, prosportowych i proekologicznych (3.6);
- 12) poprawa stanu środowiska (4.1);
- 13) ochrona przed klęskami żywiołowymi (4.3);
- 14) wspieranie produkcji energii ze źródeł odnawialnych oraz wspieranie bezpieczeństwa energetycznego (4.4);
- 15) ochrona obiektów i terenów dziedzictwa kulturowego (4.5);
- 16) wspieranie współpracy międzyregionalnej i transgranicznej (5.3).

Rozdział 3

Zasady współpracy

§ 5. Współpraca Samorządu z podmiotami Programu opiera się na następujących zasadach:

- 1) **pomocniczości** – Samorząd uznaje prawo podmiotów Programu do samodzielnego definiowania i rozwiązywania problemów, w tym należących do sfery zadań publicznych i w takim zakresie współpracuje z nimi. Wspiera ich działalność i umożliwia realizację zadań publicznych na zasadach i w formie określonej w ustawie;
- 2) **suwerenności stron** – Samorząd respektuje niezależność i suwerenność podmiotów Programu, ich związków i reprezentacji;
- 3) **partnerstwa** – podmioty Programu, na zasadach i w formie określonej w ustawie oraz zgodnie z trybem wynikającym z odrębnych przepisów, uczestniczą w identyfikowaniu i definiowaniu problemów społecznych, wypracowywaniu sposobów ich rozwiązywania oraz wykonywania zadań publicznych;
- 4) **efektywności** – Samorząd przy zlecaniu zadań publicznych podmiotom Programu dokonuje wyboru najefektywniejszego sposobu wykorzystania środków publicznych, oczekując rzetelnej realizacji

przyjętych zadań oraz wywiązania się z zobowiązań merytorycznych, finansowych i sprawozdawczych;

- 5) **jawności** – Samorząd udostępnia współpracującym z nim podmiotom Programu informacje o zamiarach i celach realizowanych zadań publicznych, w których możliwe jest prowadzenie takiej współpracy;
- 6) **uczciwej konkurencji** – Samorząd przy zlecaniu realizacji zadań publicznych równorzędnie traktuje wszystkie podmioty Programu, stosując jednakowe kryteria oceny złożonych ofert.

Rozdział 4

Zakres przedmiotowy

§ 6. Współpraca Samorządu z podmiotami Programu dotyczy zadań określonych w art. 4 ustawy, w szczególności ustawowych zadań własnych Samorządu oraz obszarów określonych w Strategii, w zakresie:

- 1) pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób;
- 2) wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
- 3) działalności na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- 4) podtrzymywania i upowszechniania tradycji narodowej, pielęgnowania polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej;
- 5) działalności na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych oraz języka regionalnego;
- 6) ochrony i promocji zdrowia, w tym działalności leczniczej w rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej;
- 7) działalności na rzecz osób niepełnosprawnych;
- 8) promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy;
- 9) działalności na rzecz równych praw kobiet i mężczyzn;
- 10) działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym;
- 11) działalności wspomagającej rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości;
- 12) działalności wspomagającej rozwój techniki, wynalazczości i innowacyjności oraz rozpowszechnianie i wdrażanie nowych rozwiązań technicznych w praktyce gospodarczej;
- 13) działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych;
- 14) nauki, szkolnictwa wyższego, edukacji, oświaty i wychowania;
- 15) działalności na rzecz dzieci i młodzieży, w tym wypoczynku dzieci i młodzieży;
- 16) kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego;
- 17) wspierania i upowszechniania kultury fizycznej;
- 18) ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego;
- 19) turystyki i krajoznawstwa;
- 20) porządku i bezpieczeństwa publicznego;
- 21) obronności państwa i działalności Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej;
- 22) upowszechniania i ochrony wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich, a także działań wspomagających rozwój demokracji;
- 23) udzielania nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego;
- 24) ratownictwa i ochrony ludności;
- 25) pomocy ofiarom katastrof, klęsk żywiołowych, konfliktów zbrojnych i wojen w kraju i za granicą;

- 26) upowszechniania i ochrony praw konsumentów;
- 27) działalności na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społeczeństwami;
- 28) promocji i organizacji wolontariatu;
- 29) działalności na rzecz kombatantów i osób represjonowanych;
- 30) działalności na rzecz weteranów i weteranów poszkodowanych w rozumieniu ustawy z dnia 19 sierpnia 2011r. o weteranach działań poza granicami państwa;
- 31) działalności na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka;
- 32) przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym;
- 33) działalności na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3, w zakresie określonym w pkt 1–32.

Rozdział 5

Formy współpracy

§ 7. 1 Współpraca Samorządu z podmiotami Programu opiera się na zasadach określonych § 5 Programu; ma ona charakter finansowy i pozafinansowy.

2. Współpraca finansowa realizowana będzie m.in. przez:
  - 1) zlecenie realizacji zadań publicznych podmiotom Programu w trybie otwartych konkursów ofert na zasadach określonych w ustawie, z możliwością kontynuacji w roku następnym;
  - 2) zlecenie realizacji zadań publicznych z pominięciem otwartego konkursu ofert, zgodnie z przepisami określonymi w art. 19a ustawy;
  - 3) zlecenie realizacji zadań publicznych na podstawie Uchwały Nr XXVIII/788/12 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 8 listopada 2012 r. w sprawie określenia zasad udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków, znajdujących się na obszarze województwa dolnośląskiego oraz zmiany przyjętej w Uchwale nr XVIII/466/16 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 28 stycznia 2016 r.
  - 4) wspieranie zadań publicznych, na zasadach określonych w przepisach szczegółowych, m.in. dofinansowanie robót budowlanych, dotyczących obiektów służących rehabilitacji, w związku z potrzebami osób niepełnosprawnych, na podstawie Rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 6 sierpnia 2004 r. w sprawie określenia zadań samorządu województwa, które mogą być dofinansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, dofinansowanie kosztów tworzenia i działania zakładów aktywności zawodowej;
  - 5) dotacje celowe na zadania z zakresu ratownictwa górskiego udzielane w trybie pozakonkursowym na podstawie ustawy o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich;
  - 6) program Dolnośląskie Małe Granty;
  - 7) program „Aktywny Dolny Śląsk”.
3. Współpraca pozafinansowa realizowana będzie m.in. przez:
  - 1) konsultowanie z podmiotami Programu i DRDPP projektów aktów normatywnych w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych podmiotów oraz projektów aktów normatywnych dotyczących sfery zadań publicznych, o której mowa w art. 4 ustawy;

- 2) organizowanie i współorganizowanie przedsięwzięć mających na celu rozwój podmiotów Programu oraz ich profesjonalizację, w tym m.in. organizowanie szkoleń, warsztatów, konferencji, prowadzenie doradztwa, udzielanie pomocy merytorycznej;
- 3) wzajemne informowanie się o planowanych kierunkach działalności i współdziałania w celu ujednoczenia i zharmonizowania tych kierunków;
- 4) zamieszczanie na stronach internetowych, profilach w social mediach itp. informacji istotnych dla podmiotów Programu;
- 5) tworzenie wspólnych podmiotów o charakterze opiniodawczo-doradczym;
- 6) powołanie zespołu roboczego ds. funduszu pożyczkowego i finansowania zadań publicznych przez Samorząd Województwa Dolnośląskiego,
- 7) promowanie podmiotów Programu, m.in. poprzez przyznanie przez Marszałka honorowego tytułu „zDolne NGO” oraz wyróżnień w konkursie na najlepszą organizację pozarządową z Dolnego Śląska, rekomendowanie działań i projektów realizowanych przez podmioty Programu, publikowanie na stronach internetowych Urzędu informacji o działaniach prowadzonych przez podmioty Programu oraz „dobrych praktykach”;
- 8) prowadzenie wspólnych przedsięwzięć, w tym m.in. przystępowanie Samorządu do partnerstw z podmiotami Programu;
- 9) obejmowanie honorowym patronatem Marszałka przedsięwzięć realizowanych przez podmioty Programu;
- 10) udostępnianie, w miarę możliwości, pomieszczeń Urzędu oraz innych zasobów niezbędnych do realizacji zadań przez podmioty Programu.

Rozdział 6

Priorytetowe zadania publiczne

§ 8. Priorytetowe zadania publiczne Samorządu, które będą realizowane w 2020 roku:

Lp.	Zadania priorytetowe	Cele szczegółowe (priorytety ze Strategii wymienione w §4)	Podstawa prawna (ustawy, uchwały, programy, umowy, kierunki działań strategicznych wynikające ze Strategii)	Formy współpracy		Jednostka realizująca zadanie	Wskaźniki realizacji Programu (wymienione w §14)
				Finansowe	Pozafinansowe		
1. Wspieranie rodziny i systemu pieczy zastępczej							
1.1	Wspieranie rodziny i systemu pieczy	8 (3.3)	Ustawa o samorządzie województwa /ustawa o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej/ Strategia – kierunki działań strategicznych 3.3.2.	–	Realizacja szkoleń służących podnoszeniu kompetencji zawodowych kadr systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej oraz superwizji umożliwiającej wieloaspektowy ogląd wykonywanej pracy.	Dolnośląski Ośrodek Polityki Społecznej	14
1.2	Działania na rzecz kompleksowego wspierania rodziny w jej funkcjach opiekuńczo-wychowawczych oraz jej otoczenia instytucjonalnego	7 (3.2)	Ustawa o samorządzie województwa /ustawa o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej/ ustawa o pomocy społecznej/Strategia – kierunki działań strategicznych 3.2.2.	–	Szkolenia, warsztaty, seminaria skierowane do dzieci, młodzieży i rodziny, ukierunkowane na zdobywanie nowych umiejętności społecznych, kształtowanie postaw i systemu wartości młodego człowieka, kształtowanie kompetencji wychowawczych rodziców. Szkolenia, warsztaty, seminaria skierowane do podmiotów publicznych i niepublicznych pracujących z dziećmi, młodzieżą i rodziną, mające na celu podniesie ich kompetencji i umiejętności zawodowych, służących poprawie jakości świadczonych usług.	Dolnośląski Ośrodek Polityki Społecznej	14

2. Działalność na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym

2.1	Działalność na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	6 (3.1) 7 (3.2) 10 (3.5)	Ustawa o samorządzie województwa /ustawa o pomocy społecznej/ Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej/ Strategia – kierunki działań strategicznych 3.1.2, 3.2.2, 3.2.5 ,3.5.2	–	Zapewnienie funkcjonowania Regionalnego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej, o którym mowa w KPRES, i organizowanie jego prac oraz tworzenie możliwości współpracy kluczowych interesariuszy w zakresie kreowania rozwoju ekonomii społecznej w regionie. Wyznaczanie kierunków rozwoju ekonomii społecznej, aktualizacja regionalnego programu rozwoju ekonomii społecznej.	Dolnośląski Ośrodek Polityki Społecznej	15
2.2	Działalność na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	6 (3.1) 7 (3.2) 10 (3.5)	ustawa o samorządzie województwa /ustawa o pomocy społecznej/ Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej/ Strategia – kierunki działań strategicznych 3.1.2, 3.2.2, 3.2.5 , 3.5.2	–	Inicjowanie współpracy jednostek systemu pomocy społecznej, PES, w tym o charakterze reintegracyjnym, OWES dla zwiększenia synergii działań podejmowanych przez te podmioty w procesie aktywizacji osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym i wzrostu zatrudnienia w sektorze ekonomii społecznej m.in. w celu zapewnienia ciągłości procesu reintegracyjnego, a także współpracy ww. podmiotów z takimi podmiotami jak szkoły, uczenie wyższe, instytucje rynku pracy, przedsiębiorstwa m.in. w celu zwiększenia liczby staży i praktyk w PES, czy też w typowych przedsiębiorstwach. Reprezentowanie interesów sektora ekonomii społecznej na poziomie regionalnym oraz włączenie ekonomii społecznej do strategii rozwoju województwa w obszarach związanych z rynkiem pracy, integracją społeczną, rozwojem przedsiębiorczości oraz innowacji, rozwojem usług użyteczności publicznej oraz innymi priorytetami, w ramach których możliwy jest regionalny rozwój ekonomii	Dolnośląski Ośrodek Polityki Społecznej	14

					<p>społecznej.</p> <p>Współpraca z jednostkami samorządu terytorialnego i innymi podmiotami lokalnymi w szczególności podmiotami ekonomii społecznej, w zakresie tworzenia lokalnych planów rozwoju ekonomii społecznej lub lokalnych planów udziału PES w rozwoju usług społecznych (spotkania, wymiana informacji, dobre praktyki, doradztwo), uwzględniania aspektów społecznych w zamówieniach publicznych, zlecenia zadań podmiotom ekonomii społecznej.</p> <p>Wspieranie realizacji przez PES usług użyteczności publicznej i współpraca z OWES w tym zakresie.</p> <p>Tworzenie regionalnych sieci współpracy OWES działających w regionie, w tym w szczególności poprzez organizowanie regionalnych spotkań sieciujących dla OWES, umożliwiających wymianę informacji pomiędzy ośrodkami nt. podejmowanych działań, postępów i problemów w realizacji wsparcia, stosowanych rozwiązaniach i metodach pracy itp., a także agregowanie informacji nt. działalności OWES i wyników ich pracy na poziomie całego regionu oraz uspoźnianie i synchronizowanie tych działań w regionie. Wspieranie działań OWES nakierowanych na jednostki samorządu terytorialnego.</p> <p>Ewaluacja działań OWES.</p> <p>Weryfikacja statusu PS na zasadach określonych w załączniku nr 3 do Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia</p>		
--	--	--	--	--	---	--	--

					społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014–2020 i prowadzenie spisu PS. Tworzenie wspólnych przedsięwzięć regionalnych sieci PES (klastry, franczyzy) przez włączenie PES w istniejące na poziomie regionalnym organizacje branżowe (klastry, sieci).		
2.3	Udział organizacji pozarządowych we wspólnym tworzeniu diagnoz, wymianie informacji na temat potrzeb i problemów społecznych, w rozwiązanie których mogą zaangażować się organizacje pozarządowe	7 (3.2)	Ustawa o samorządzie województwa/Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy/kierunki działań strategicznych – 3.2.2	–	Wymiana informacji nt. zapotrzebowania na badania, analizy, statystyki oraz nt. sposobów ich realizacji ze strony NGO.	Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy	14
2.4	Wymiana dobrych praktyk pomiędzy organizacjami pozarządowymi, również współpraca NGO z jednostkami samorządu terytorialnego, także spoza regionu i kraju	7 (3.2)	Ustawa o samorządzie województwa/Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy/ kierunki działań strategicznych - 3.2.2	–	Udział w spotkaniach prowadzących do eliminacji barier na drodze do zatrudnienia, informowanie poprzez stronę internetową, udział w spotkaniach, konferencjach, etc.	Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy	14

3. Ochrona i promocja zdrowia, w tym działalność lecznicza w rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej							
3.1	Wspieranie systemu aktywizacji osób starszych	10 (3.5) 11 (3.6)	Ustawa o samorządzie województwa/ Ustawa o finansach publicznych/ Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie/ Narodowy Program Zdrowia na lata 2016–2020 – cel operacyjny nr 1, 3 i 5 / Strategia – kierunki działań strategicznych: 3.5.1, 3.6.3	Ogłoszenie otwartych konkursów ofert / zlecenie zadań w trybie pozakonkursowym na podstawie art. 19a ustawy	Zamieszczanie informacji na stronach internetowych, Facebooku, gromadzenie i rozpowszechnianie informacji. Rekomendowanie działań i projektów realizowanych przez podmioty Programu, opiniowanie do objęcia honorowym patronatem Marszałka WD, bezpłatne udostępnianie sal. Organizowanie szkoleń, warsztatów, spotkań.	Departament Zdrowia Wydział Zdrowia, Dział Profilaktyki Zdrowotnej	1–7,11
3.2	Wspieranie działań na rzecz kształtowania postaw prozdrowotnych						
4. Działalność na rzecz osób niepełnosprawnych							
4.1	Działalność na rzecz osób niepełnosprawnych	6 (3.1) 10 (3.5)	Ustawa o samorządzie województwa /ustawa o pomocy społecznej/ Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej/ Strategia – kierunki działań strategicznych 3.1.2, 3.2.2, 3.2.5 , 3.5.2	–	Tworzenie regionalnych sieci kooperacji podmiotów ekonomii społecznej o charakterze reintegracyjnym (CIS, KIS, ZAZ, W TZ), mających umożliwić wzajemne uczenie się i wymianę informacji oraz wsparcie tych podmiotów w osiągnięciu standardów usług.	Dolnośląski Ośrodek Polityki Społecznej	14
4.2	Działania na rzecz osób niepełnosprawnych	4 (2.2) 10 (3.5)	Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych/ Ustawa o finansach publicznych/ Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie/	Ogłoszenie otwartych konkursów ofert / zlecenie zadań w trybie pozakonkursowym na podstawie art. 19a ustawy	–	Departament Spraw Społecznych Wydział Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego, Dział Wsparcia Osób z	1–7, 11-13

			Strategia – kierunki działań strategicznych: 3.5.2			Niepełnosprawnościami	
			Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych/ ustawa o finansach publicznych/ Strategia – kierunki działań strategicznych: 2.2.3, 3.5.2	Otwarty nabór wniosków na dofinansowanie robót budowlanych	–		8–10
			Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych/ Ustawa o finansach publicznych/ Strategia – kierunki działań strategicznych: 2.2.3, 3.5.2	Otwarty nabór wniosków na dofinansowanie kosztów utworzenia zakładów aktywności zawodowej, których organizatorami są organizacje pozarządowe	–		8, 10
			Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych/ Ustawa o finansach publicznych/ Strategia – kierunki działań strategicznych: 3.5.2	Przekazywanie środków na podstawie preliminarzy budżetowych (realizacja umów wieloletnich) na dofinansowanie kosztów działania zakładów aktywności zawodowej, których	–		10

			Ustawa o samorządzie województwa/ Strategia – kierunki działań strategicznych: 3.5.2	organizatorami są organizacje pozarządowe –	Umieszczanie informacji o szkoleniach, seminariach, spotkaniach, konferencjach itp. na stronie internetowej Urzędu, w mediach społecznościowych, bezpłatne udostępnianie sal, bezpłatne prowadzenie szkoleń, spotkań przez pracowników Urzędu. Zlecenie programów TV, radiowych i artykułów prasowych o działaniach organizacji pozarządowych. Prowadzenie wspólnych przedsięwzięć, w tym m.in. przystępowanie Samorządu do partnerstw z podmiotami Programu; udostępnianie, w miarę możliwości, pomieszczeń Urzędu oraz innych zasobów niezbędnych do realizacji zadań przez podmioty Programu. Udział partnerów społecznych w zespołach o charakterze opiniodawczo-doradczym.		14 14 15
5. Promocja zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy							
5.1	Wspieranie działań mających na celu promowanie i doskonalenie świadczeń usług rynku pracy przez publiczne służby zatrudnienia	8 (3.3)	Ustawa o samorządzie województwa/ Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy/ kierunki działań strategicznych 3.3.1, 3.3.2	–	Zamieszczanie na stronie internetowej DWUP informacji o szkoleniach, seminariach, spotkaniach, konferencjach itp., bezpłatne udostępnianie sal, bezpłatne prowadzenie szkoleń, spotkań przez pracowników DWUP.	Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy	14, 15
5.2	Promocja zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez	8 (3.3)	Ustawa o samorządzie województwa/ustawa o promocji zatrudnienia	–	Świadczenie usług poradnictwa zawodowego z wykorzystaniem nowych technologii teleinformatycznych i portali	Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy	14

	pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy		i instytucjach rynku pracy/Strategia – kierunki działań strategicznych: 3.3.2		społecznościowych, spotkania bezpośrednie – informacja grupowa i indywidualna, warsztaty.		
5.3	Działania na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	8 (3.3)	Ustawa o samorządzie województwa/Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy/Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/589 z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie europejskiej sieci służb zatrudnienia (EURES), dostępu pracowników do usług w zakresie mobilności i dalszej integracji rynków pracy/Strategia – kierunki działań strategicznych: 3.3.2	–	Pośrednictwo pracy w ramach sieci EURES – realizacja ofert pracy zagranicznych pracodawców skierowanych do polskich obywateli oraz ofert krajowych skierowanych do obywateli państw UE/EFTA, a także o wsparciu dostępnym po rekrutacji, np. działaniach wspierających integrację: kursach językowych, szkoleniach zawodowych itp. oraz informowanie i porady nt. warunków życia i pracy w państwach UE/EFTA.	Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy	14
6. Działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym							
6.1	Propagowanie działań związanych z „dobrym starzeniem się”, pozwalającym na jak najdłuższe zachowanie zdrowia, sprawności i samodzielności oraz mających na celu aktywizację seniorów	7 (3.2)	Ustawa o samorządzie województwa /ustawa o pomocy społecznej/ Strategia – kierunki działań strategicznych 3.2.2.	–	Szkolenia, warsztaty, seminaria ukierunkowane na zdobywanie informacji na temat zasad „dobrego starzenia się”, wzmocnienia potencjału opiekuńczego osób i instytucji pracujących na rzecz seniorów. Przygotowanie i wydruk publikacji promującej zasady „dobrego starzenia się” w ramach serii „Biblioteka Nestora”. Organizacja seniorom możliwości	Dolnośląski Ośrodek Polityki Społecznej	14

					uczestniczenia w przedsięwzięciach kulturalnych.		
6.2	Wspieranie systemu aktywizacji osób starszych	10 (3.5) 11 (3.6)	Ustawa o samorządzie województwa/ Ustawa o finansach publicznych/ Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie/ Narodowy Program Zdrowia na lata 2016–2020 – cel operacyjny nr 1, 3 i 5/ Strategia – kierunki działań strategicznych: 3.5.1, 3.6.3	Ogłoszenie otwartych konkursów ofert / zlecenie zadań w trybie pozakonkursowym na podstawie art. 19a ustawy	Zamieszczanie informacji na stronach internetowych, Facebooku, gromadzenie i rozpowszechnianie informacji. Rekomendowanie działań i projektów realizowanych przez podmioty Programu, opiniowanie do objęcia honorowym patronatem Marszałka WD, bezpłatne udostępnianie sal. Organizowanie szkoleń, warsztatów, spotkań.	Departament Zdrowia Wydział Zdrowia, Dział Profilaktyki Zdrowotnej	1–7, 11
6.3	Wspieranie działań na rzecz kształtowania postaw prozdrowotnych						
7. Działalność wspomagająca rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości							
7.1	Organizowanie oraz udział w przedsięwzięciach promujących innowacyjność	1 (1.1) 2 (1.2) 3 (1.3) 14 (4.4)	Ustawa o samorządzie województwa/ Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie/ Strategia – kierunki działań strategicznych: 1.1.3, 1.2.4, 1.3.1, 1.3.3, 1.3.4, 4.4.1, 4.4.3	Ogłoszenie otwartych konkursów ofert / zlecenie zadań w trybie pozakonkursowym na podstawie art. 19a ustawy	Zamieszczanie informacji na stronach internetowych (www.umwd.pl), gromadzenie i rozpowszechnianie informacji, rekomendowanie działań i projektów realizowanych przez podmioty Programu, opiniowanie do objęcia honorowym patronatem Marszałka, bezpłatne udostępnianie sal. Udział podmiotów w spotkaniach organizowanych przez wydział.	Departament Gospodarki Wydział Gospodarki	1–7, 14
7.2	Wspieranie inicjatyw promujących inwestycje i rozwój gospodarczy Dolnego Śląska						
7.3	Wspieranie współpracy pomiędzy JST, jednostkami naukowymi i przedsiębiorcami						
7.4	Promocja działań na rzecz efektywności energetycznej						

7.5	Działalność wspomagająca rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości	7 (3.2) 8 (3.3)	Ustawa o samorządzie województwa /ustawa o pomocy społecznej/ Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej/ Strategia – kierunki działań strategicznych 3.1.2, 3.2.2, 3.2.5	–	Budowanie powiązań pomiędzy systemem edukacji, nauką, biznesem i ekonomią społeczną na poziomie regionalnym (spotkania, warsztaty, doradztwo, wymiana informacji, udział we wspólnych konkursach i wydarzeniach organizacjami pracodawców i przedsiębiorców, szkół, w tym szkół wyższych i instytutów naukowych) w celu nawiązania stałej współpracy. Organizacja przedsięwzięć służących zwiększaniu widoczności PES jako dostawców produktów i usług oraz wspieranie sprzedaży produktów i usług świadczonych przez PES na poziomie regionalnym (np. targi ekonomii społecznej, finansowanie udziału PS i PES w targach i wystawach regionalnych o charakterze gospodarczym, sprzedaż produktów i usług PES za pomocą regionalnego portalu lub portali branżowych).	Dolnośląski Ośrodek Polityki Społecznej	14
8. Działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych							
8.1	Działania na rzecz rozwoju społeczeństwa obywatelskiego	6 (3.1)	Ustawa o samorządzie województwa/ Ustawa o finansach publicznych/ Strategia – kierunki działań strategicznych: 3.1.2, 3.1.3.	Ogłoszenie otwartego konkursu ofert na podstawie ustawy	Działania informacyjno-doradcze.	Departament Spraw Społecznych Wydział Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego, Dział Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi	1–4
8.2	Dolnośląskie Małe Granty	6 (3.1)	Ustawa o samorządzie województwa/ Ustawa	Ogłoszenie otwartych konkursów ofert	Zamieszczanie informacji na stronach internetowych (www.umwd.pl,	Departament Marszałka	1–4, 10–11, 14

			o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie/ Strategia – kierunki działań strategicznych: 3.1.5	na podstawie ustawy	www.ngo.pl), gromadzenie i rozpowszechnianie informacji, rekomendowanie działań i projektów realizowanych przez podmioty Programu, opiniowanie do objęcia honorowym patronatem Marszałka WD, bezpłatne udostępnianie sal.	Koordinator ds. Projektów Społecznych	
8.3	Działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych	7 (3.2) 15 (4.5)	Ustawa o samorządzie województwa/ Realizacja Programu Odnowa Wsi Dolnośląskiej /Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie/ Strategia – kierunki działań strategicznych: 3.2.1, 4.5.1	Ogłoszenie otwartego konkursu ofert pn. „Przedsięwzięcia promujące idee Odnowy Wsi Dolnośląskiej” oraz zlecenie zadań w trybie pozakonkursowym na podstawie art. 19a ustawy	Zamieszczanie informacji na stronach internetowych, gromadzenie i rozpowszechnianie informacji. Rekomendowanie działań i projektów realizowanych przez podmioty Programu, opiniowanie do objęcia honorowym patronatem Marszałka, bezpłatne udostępnianie sal. Świadczenie fachowego doradztwa i konsultacji dla organizacji pozarządowych.	Departament Obszarów Wiejskich i Zasobów Naturalnych Wydział Obszarów Wiejskich	1–7
9. Nauka, szkolnictwo wyższe, edukacja, oświata i wychowanie							
9.1	Działania na rzecz nauki, szkolnictwa wyższego, edukacji, oświaty i wychowania	9 (3.4)	Ustawa o samorządzie województwa/ Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie/ Strategia – kierunki działań strategicznych: 3.4.1., 3.4.4	Ogłoszenie otwartego konkursu ofert na realizację w roku szkolnym 2019/2020 zadania publicznego w ramach Dolnośląskiego Systemu Wspierania Uzdolnień „zDolny Śląsk”	Zamieszczenie informacji o konkursie na stronach internetowych UMWD, na tablicy ogłoszeń Wydziału Edukacji, informowanie o konkursie zainteresowanych.	Departament Spraw Społecznych Wydział Edukacji	1–4
9.2	Działania na rzecz nauki, szkolnictwa wyższego, edukacji, oświaty i wychowania	6 (3.1) 7 (3.2)	Ustawa o samorządzie województwa/ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie/	–	Opiniowanie do objęcia honorowym patronatem Marszałka WD.	Departament Spraw Społecznych Wydział Edukacji	11

			Strategia – kierunki działań strategicznych: 3.1.2				
9.3	Działania na rzecz nauki, szkolnictwa wyższego, edukacji, oświaty i wychowania	9 (3.4)	Ustawa o samorządzie województwa/ Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie/ Strategia – kierunki działań strategicznych: 3.4.1., 3.4.4	–	Współpraca w ramach Dolnośląskiej Kapituły Wspierania Uzdolnień.	Departament Spraw Społecznych Wydział Edukacji	14
10. Działalność na rzecz dzieci i młodzieży, w tym wypoczynku dzieci i młodzieży							
10.1	Działania na rzecz młodzieży	7 (3.2) 8 (3.3) 9 (3.4)	Ustawa o samorządzie województwa/ Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie/ Strategia – kierunki działań strategicznych: 3.2.2,3.3.1, 3.4.1, 3.4.4	Ogłoszenie otwartych konkursów ofert / zlecenie zadań w trybie pozakonkursowym na podstawie art. 19a ustawy	Zamieszczanie informacji na stronach internetowych (www.umwd.pl, www.ngo.pl), gromadzenie i rozpowszechnianie informacji, rekomendowanie działań i projektów realizowanych przez podmioty Programu, opiniowanie do objęcia honorowym patronatem Marszałka WD, bezpłatne udostępnianie sal.	Departament Marszałka Koordynator ds. Projektów Społecznych	1–7, 10–11, 14
11. Kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego							
11.1	Wsparcie projektów dotyczących realizacji zadań publicznych z zakresu kultury i ochrony dziedzictwa kulturowego	5 (2.3) 15 (4.5)	Ustawa o samorządzie województwa/ Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie / Strategia – kierunki działań strategicznych: 2.3.4, 4.5.1.	Ogłoszenie otwartych konkursów ofert / zlecenie zadań w trybie pozakonkursowym na podstawie art. 19a ustawy	Merytoryczne konsultacje, doradztwo, opiniowanie do objęcia honorowym patronatem Marszałka WD projektów realizowanych przez podmioty Programu.	Departament Rozwoju Społecznego i Rynku Pracy Wydział Kultury	1–7, 11
11.2	Upowszechnianie i zachowanie dziedzictwa kulturowego						

11.3	Podejmowanie działań na rzecz wzrostu uczestnictwa w kulturze						
11.4	Wspieranie przedsięwzięć zmierzających do podniesienia kompetencji potrzebnych do uczestnictwa w kulturze						
11.5	Dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków znajdujących się na obszarze województwa dolnośląskiego finansowane ze środków budżetu Województwa	15 (4.5)	Ustawa o samorządzie województwa/ Uchwała Nr XXVIII/788/12 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 8 listopada 2012 r. oraz zmiana przyjęta w Uchwale nr XVIII/466/16 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 28 stycznia 2016 r./ Strategia – kierunki działań strategicznych: 4.5.2	Dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy obiektach zabytkowych wpisanych do rejestru na podstawie Uchwały Nr XXVIII/788/12 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 8 listopada 2012 r. w sprawie określenia zasad udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków, znajdujących się na obszarze województwa dolnośląskiego	Merytoryczne konsultacje, doradztwo oraz instruktarze dla właścicieli obiektów zabytkowych; informowanie o źródłach i możliwościach pozyskiwania dotacji celowych.	Departament Rozwoju Społecznego i Rynku Pracy Wydział Kultury	8–10, 14

12. Wsparanie i upowszechnianie kultury fizycznej

12.1	<p>Szkolenie dzieci i młodzieży uzdolnionej sportowo, rozwój współpracy międzynarodowej w zakresie sportu, upowszechnianie kultury fizycznej w różnych środowiskach, wspieranie programów dotyczących rozwoju sportu powszechnego, popularyzacja sportu, organizacja imprez sportowych promujących kulturę fizyczną, osiągnięcia sportowe regionu oraz skierowanych na promocję Woj. Dolnośląskiego</p>	<p>6 (3.1) 7 (3.2) 8 (3.3) 11 (3.6) 16 (5.3)</p>	<p>Ustawa o samorządzie województwa/ Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie/ Strategia – kierunki działań strategicznych: 3.1.4, 3.2.2, 3.3.2, 3.6.1., 3.6.3, 5.3.1, 5.3.2</p>	<p>Ogłoszenie otwartych konkursów ofert / zlecenie zadań w trybie pozakonkursowym na podstawie art. 19a ustawy</p>	<p>Zamieszczanie informacji na stronach internetowych www.umwd.pl i partnerów programów (np. DFS, SZS), mediach społecznościowych UMWD. Opiniowanie do objęcia honorowym patronatem Marszałka WD.</p>	<p>Departament Rozwoju Społecznego i Rynku Pracy Wydział Sportu</p>	1–7
12.2	<p>Promowanie kultury fizycznej i sportu w województwie poprzez realizację opracowań, publikacji i spotkań propagujących poszczególne dyscypliny sportu i zdrowotne walory aktywności ruchowej; organizowanie konferencji i szkoleń</p>	<p>6 (3.1) 7 (3.2) 11 (3.6) 16 (5.3)</p>	<p>Ustawa o samorządzie województwa/ Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie/ Strategia – kierunki działań strategicznych: 3.1.4, 3.2.2, 3.3.2, 3.6.1., 3.6.3, 5.3.1, 5.3.2</p>	<p>Ogłoszenie otwartych konkursów ofert / zlecenie zadań w trybie pozakonkursowym na podstawie art. 19a ustawy</p>	<p>Zamieszczanie informacji na stronach internetowych www.umwd.pl i partnerów programów (np. DFS, SZS), mediach społecznościowych UMWD. Opiniowanie do objęcia honorowym patronatem Marszałka WD.</p>	<p>Departament Rozwoju Społecznego i Rynku Pracy Wydział Sportu</p>	1–7

	dotyczących rozwoju kultury fizycznej						
12.3	Rozwój i poprawa bazy sportowej na Dolnym Śląsku	4 (2.2)	Ustawa o samorządzie województwa/ Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie/ Strategia – kierunki działań strategicznych: 2.2.1	Ogłoszenie otwartych konkursów ofert na podstawie ustawy	Zamieszczanie informacji na stronach internetowych www.umwd.pl, mediach społecznościowych UMWD.	Departament Rozwoju Społecznego i Rynku Pracy Wydział Sportu	1–4
13. Ekologia i ochrona zwierząt oraz ochrona dziedzictwa przyrodniczego							
13.1	Działania na rzecz ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrona dziedzictwa przyrodniczego	12 (4.1)	Ustawa o samorządzie województwa/ Strategia – kierunki działań strategicznych: 4.1.2.	Ogłoszenie otwartych konkursów ofert / zlecenie zadań w trybie pozakonkursowym na podstawie art. 19a ustawy	Rekomendowanie wydarzeń organizowanych przez organizacje pozarządowe do objęcia patronatem honorowym Marszałka WD, wsparcie merytoryczne pracowników Wydziału Środowiska, udział pracowników merytorycznych w wydarzeniach edukacyjnych organizowanych przez organizacje pozarządowe.	Departament Obszarów Wiejskich i Zasobów Naturalnych Wydział Środowiska, Dział Ochrony Przyrody i Polityki Ekologicznej	1–7, 11
14. Turystyka i krajoznawstwo							
14.1	Upowszechnianie turystyki i promocja walorów turystycznych regionu	1 (1.1) 2 (1.2) 6 (3.1)	Ustawa o samorządzie województwa/ Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie/ Strategia – kierunki działań strategicznych: 1.1.5, 1.2.1., 3.1.1, 3.1.2	Ogłoszenie otwartych konkursów ofert / zlecenie zadań w trybie pozakonkursowym na podstawie art. 19a ustawy	Zamieszczanie informacji na stronach internetowych www.umwd.pl, Facebooku UMWD.	Departament Rozwoju Społecznego i Rynku Pracy Wydział Turystyki	1–7

14.2	Wzrost konkurencyjności dolnośląskiej oferty turystycznej	1 (1.1) 2 (1.2) 6 (3.1)	Ustawa o samorządzie województwa/ Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie/ Strategia – kierunki działań strategicznych: 1.1.5, 3.1.1, 3.1.2	Ogłoszenie otwartych konkursów ofert / zlecenie zadań w trybie pozakonkursowym na podstawie art. 19a ustawy	Zamieszczanie informacji na stronach internetowych www.umwd.pl, Facebooku UMWD.	Departament Rozwoju Społecznego i Rynku Pracy Wydział Turystyki	1–7
15. Porządek i bezpieczeństwo publiczne							
15.1	Nawiązanie współpracy i kooperacja przy wspólnych przedsięwzięciach mających na celu poszerzenie działań organizacji pozarządowych z instytucjami publicznymi odpowiedzialnymi za porządek i bezpieczeństwo publiczne w kraju	13 (4.3)	Ustawa o samorządzie województwa/ Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie / Strategia – kierunki działań strategicznych: 4.3.4	Ogłoszenie otwartych konkursów ofert na podstawie ustawy	Współpraca przy realizacji programu: „Bezpieczny Dolnoślązak”, współpraca przy organizacji konferencji z zakresu bezpieczeństwa publicznego, pokazy i ćwiczenia ratownicze. Opiniowanie przedsięwzięć do objęcia honorowym patronatem Marszałka WD.	Departament Marszałka Wydział Bezpieczeństwa	1–4, 14
16. Obronność państwa i działalność Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej							
16.1	Wypracowanie i pogłębianie form współpracy organizacji pozarządowych działających statutowo w dziedzinie obronności ze strukturami mającymi charakter publiczny w obszarze obronności	13 (4.3)	Ustawa o samorządzie województwa/ Ustawa o powszechnym obowiązku obrony RP/ Rozporządzenie w sprawie szkolenia obronnego/ Strategia – kierunki działań strategicznych: 4.3.4	Wysokość ewentualnego dofinansowania uzależniona od decyzji Wojewody Dolnośląskiego	Organizacja oraz koordynacja ćwiczenia obronnego i szkolenia obronnego.	Departament Marszałka Wydział Bezpieczeństwa	14

16.2	Propagowanie świadomości obronnej	13 (4.3)	Ustawa o samorządzie województwa/ Ustawa o powszechnym obowiązku obrony RP/ Rozporządzenie w sprawie szkolenia obronnego/ Strategia – kierunki działań strategicznych: 4.3.4	–	Organizacja oraz koordynacja ćwiczenia i szkolenia obronnego.	Departament Marszałka Wydział Bezpieczeństwa	14
17. Upowszechnianie i ochrona wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich, a także działań wspomagających rozwój demokracji							
17.1	Działania na rzecz rozwoju społeczeństwa obywatelskiego	6 (3.1)	Ustawa o samorządzie województwa/ Strategia – kierunki działań strategicznych: 3.1.2, 3.1.3	–	Działania informacyjno-doradcze. Zamieszczanie informacji na stronach internetowych, Facebooku. Rekomendowanie działań i projektów realizowanych przez podmioty Programu, opiniowanie do objęcia honorowym patronatem Marszałka WD, bezpłatne udostępnianie sal.	Departament Spraw Społecznych Wydział Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego, Dział Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi	11, 14
18. Udzielanie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego							
18.1	Działania na rzecz rozwoju społeczeństwa obywatelskiego	8 (3.3)	Ustawa o samorządzie województwa/ Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy/ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/589 z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie europejskiej sieci służb zatrudnienia (EURES), dostępu	–	Informowanie polskich obywateli o istotnych procedurach administracyjnych dotyczących zatrudnienia za granicą w krajach UE/EFTA oraz przepisach mających zastosowanie do pracowników przy podejmowaniu pracy, ze szczególnym uwzględnieniem informacji dotyczących bezpieczeństwa w poszukiwaniu pracy oraz przeciwdziałania handlowi ludźmi. Wspieranie polskich obywateli powracających lub planujących powrót z emigracji zarobkowej do Polski poprzez informowanie o procedurach	Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy	14

			pracowników do usług w zakresie mobilności i dalszej integracji rynków pracy/ Strategia – kierunki działań strategicznych 3.3.2		administracyjnych, formalnościach, jakich należy dokonać po powrocie, praktycznych wskazówkach - działanie realizowane w ramach współpracy z MRPiPS przy prowadzeniu portalu powroty.pl.		
19. Ratownictwo i ochrona ludności							
19.1	Organizowanie otwartych konkursów ofert z zakresu ratownictwa oraz zakup specjalistycznego sprzętu	13 (4.3)	Ustawa o samorządzie województwa/ Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie/ Ustawa o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich/ Ustawa o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych/ Ustawa o ochronie przeciwpożarowej/ Strategia – kierunki działań strategicznych: 4.3.4	Ogłoszenie otwartego konkursu ofert, dotacje z zakresu ratownictwa górskiego	Współpraca przy organizacji konferencji z zakresu ratownictwa oraz ćwiczeń.	Departament Marszałka Wydział Bezpieczeństwa	1–4, 8–10, 14
19.2	Organizowanie szkoleń o tematyce bezpieczeństwa publicznego, zarządzania kryzysowego i udziału w sytuacjach nadzwyczajnych	13 (4.3)	Ustawa o samorządzie województwa/ Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie/ Ustawa o bezpieczeństwie	Ogłoszenie otwartego konkursu ofert na podstawie ustawy	Współpraca przy realizacji programu „Bezpieczny Dolnoślązak”, organizacja konferencji oraz ćwiczeń.	Departament Marszałka Wydział Bezpieczeństwa	1–4, 14

			<p>i ratownictwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich/ Ustawa o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych/ Ustawa o ochronie przeciwpożarowej/ Strategia – kierunki działań strategicznych: 4.3.4</p>				
19.3	<p>Rozwijanie i pogłębianie współpracy organizacji pozarządowych ze strukturami mającymi charakter publiczny w obszarze bezpieczeństwa publicznego</p>	13 (4.3)	<p>Ustawa o samorządzie województwa/ Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie/ Ustawa o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich/ Ustawa o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych/ Ustawa o ochronie przeciwpożarowej/ Strategia – kierunki działań strategicznych: 4.3.4</p>	<p>Ogłoszenie otwartego konkursu ofert na podstawie ustawy</p>	<p>Współpraca przy realizacji programu: „Bezpieczny Dolnoślązak”, organizacja konferencji oraz ćwiczeń.</p>	<p>Departament Marszałka Wydział Bezpieczeństwa</p>	1–4, 14

20. Pomoc ofiarom katastrof, klęsk żywiołowych, konfliktów zbrojnych i wojen w kraju i za granicą							
20.1	Wyszukiwanie mechanizmów i pogłębianie współpracy organizacji pozarządowych statutowo działających w obszarze ratownictwa i ochrony ludności ze służbami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo publiczne na wypadek wystąpienia sytuacji kryzysowych	13 (4.3)	Ustawa o samorządzie województwa/ Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie/ Ustawa o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich/ Ustawa o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych/ Ustawa o ochronie przeciwpożarowej/ Strategia – kierunki działań strategicznych: 4.3.4	–	Organizacja konferencji, spotkań, paneli mających na celu pogłębienie współpracy działających w obszarze ratownictwa i ochrony ludności na wypadek wystąpienia sytuacji kryzysowych.	Departament Marszałka Wydział Bezpieczeństwa	14
21. Działalność na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społeczeństwami							
21.1	Działania na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społeczeństwami	16 (5.3)	Ustawa o samorządzie województwa/ Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy/ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/589 z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie europejskiej sieci służb zatrudnienia (EURES), dostępu	–	Działania informacyjne i komunikacyjne promujące mobilność na europejskim rynku pracy w krajach UE/EFTA, ze szczególnym uwzględnieniem rynku pracy na pograniczu polsko-czesko-niemieckim – ogólne działania informacyjne, promocyjne i porady na rzecz polskich bezrobotnych i poszukujących pracy oraz pracodawców, m.in.: spotkania informacyjne, warsztaty, seminaria, szkolenia, konferencje, porady i spotkania indywidualne, porady i kontakty grupowe, targi, dni doradcze, konkursy dla	Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy	14

			pracowników do usług w zakresie mobilności i dalszej integracji rynków pracy/ Strategia – kierunki działań strategicznych 5.3.2		młodzieży, reklama w prasie i Internecie, spoty radiowe, promocja w mediach społecznościowych, prowadzenie tablic ogłoszeń, rozpowszechnianie ulotek i publikacji i inne.		
21.2	Działania na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społeczeństwami	6 (3.1) 7 (3.2) 16 (5.3)	Ustawa o samorządzie województwa/ Priorytety współpracy zagranicznej województwa dolnośląskiego Rozdział 1. I 2./ Strategia – przedsięwzięcia: 3.1.2, 3.1.3, 3.2.5; 5.3.1	–	Współpraca podmiotów Programu z LDA w Dniepropietrowsku. Udział podmiotów Programu w konferencji. Wsparcie podmiotów Programu w uzyskaniu patronatu honorowego Marszałka WD dla realizowanych przedsięwzięć, udział przedstawicieli Urzędu w konferencjach, seminariach, spotkaniach. Przygotowanie referencji, listów polecających i rekomendacji dla podmiotów Programu.	Departament Marszałka Wydział Współpracy z Zagranicą	11, 14
22. Promocja i organizacja wolontariatu							
22.1	Działania na rzecz rozwoju społeczeństwa obywatelskiego	6 (3.1)	Ustawa o samorządzie województwa / Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie / Strategia – kierunki działań strategicznych: 3.1.3	Ogłoszenie otwartego konkursu ofert na podstawie ustawy	Zamieszczanie informacji na stronach internetowych, Facebooku, gromadzenie i rozpowszechnianie informacji. Rekomendowanie działań i projektów realizowanych przez podmioty Programu, opiniowanie do objęcia honorowym patronatem Marszałka WD, bezpłatne udostępnianie sal.	Departament Spraw Społecznych Wydział Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego, Dział Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi	1–4, 11, 14
23. Przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym							
23.1	Działania mające na celu zmniejszanie skali przemocy w rodzinie,	7 (3.2)	Ustawa o samorządzie województwa /Ustawa o przeciwdziałaniu	–	Szkolenia, warsztaty, seminaria skierowane do podmiotów publicznych i niepublicznych pracujących w obszarze przeciwdziałania	Dolnośląski Ośrodek Polityki Społecznej	14

	upowszechnianie wiedzy na temat zjawiska oraz metod i narzędzi niwelowania jego niekorzystnych skutków		przemocy w rodzinie/ Strategia – kierunki działań strategicznych 3.2.2.		przemocy w rodzinie, mające na celu podniesienie ich kompetencji i umiejętności zawodowych, służące poprawie jakości świadczonych usług.		
23.2	Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień	7 (3.2) 11 (3.6.)	Ustawa o samorządzie województwa/Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie/ Strategia – kierunki działań strategicznych: 3.2.2, 3.6.2.	Ogłoszenie otwartych konkursów ofert / zlecenie zadań w trybie pozakonkursowym na podstawie art. 19a ustawy	Zamieszczanie informacji na stronie internetowej (www.profilaktyka.umwd.pl), gromadzenie i rozpowszechnianie informacji, rekomendowanie działań i projektów realizowanych przez podmioty Programu, opiniowanie do objęcia honorowym patronatem Marszałka WD, bezpłatne udostępnianie sal.	Departament Zdrowia Wydział Zdrowia, Dział Profilaktyki Uzależnień	1–7
24. Działalność na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3							
24.1	Działania na rzecz rozwoju społeczeństwa obywatelskiego	6 (3.1)	Ustawa o samorządzie województwa/ Ustawa o finansach publicznych/ Strategia – kierunki działań strategicznych: 3.1.3	Ogłoszenie otwartych konkursów ofert na podstawie ustawy	Konkurs na najlepszą organizację pozarządową z Dolnego Śląska wraz z nadaniem przez Marszałka honorowego tytułu „zDolne NGO”. Zamieszczanie informacji na stronach internetowych, Facebooku, gromadzenie i rozpowszechnianie informacji. Rekomendowanie działań i projektów realizowanych przez podmioty Programu, opiniowanie do objęcia honorowym patronatem Marszałka WD, bezpłatne udostępnianie sal. Obsługa Dolnośląskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego. Organizowanie szkoleń, warsztatów, spotkań z podmiotami Programu i z pełnomocnikami ds. organizacji pozarządowych.	Departament Spraw Społecznych Wydział Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego, Dział Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi	1–4, 11–15

					Świadczenie fachowego doradztwa.		
24.2	Zadania na rzecz wzmocnienia współpracy i partnerstwa sektora publicznego z sektorem pozarządowym przez udział przedstawicieli organizacji pozarządowych w posiedzeniach Komitetu Monitorującego RPO WD 2014–2020	6 (3.1.)	Ustawa o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020/ Strategia – kierunki działań strategicznych: 3.1.4	–	Udział przedstawicieli organizacji pozarządowych, będących członkami Komitetu Monitorującego RPO WD 2014–2020 w jego pracach (m.in. w zakresie konsultacji kryteriów wyboru projektów, zmianach RPO, w grupach roboczych).	Departament Funduszy Europejskich Wydział Zarządzania RPO	14, 15
24.3	Obejmowanie honorowym patronatem Marszałka przedsięwzięć realizowanych przez podmioty Programu	Priorytety wskazane przez poszczególne komórki merytoryczne Urzędu	Ustawa o samorządzie województwa/ Strategia – kierunki działań strategicznych wskazane przez poszczególne komórki i jednostki organizacyjne UMWD	–	Opiniowanie wniosków o patronat Marszałka WD złożonych przez podmioty Programu.	Departament Marszałka Biuro Marszałka	11
24.4	Konsultacje społeczne przeprowadzone z udziałem podmiotów Programu	Priorytety wskazane przez poszczególne komórki merytoryczne Urzędu	Ustawa o samorządzie województwa/ Uchwała Sejmiku Województwa Dolnośląskiego w sprawie sposobu konsultowania projektów aktów prawa miejscowego dotyczących działalności pożytku publicznego i wolontariatu/ Strategia – kierunki działań strategicznych wskazane	–	Konsultowanie z podmiotami Programu projektów aktów normatywnych w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych podmiotów oraz projektów aktów normatywnych dotyczących sfery zadań publicznych, o której mowa w art. 4 ustawy oraz opiniowanie przez DRDPP.	Komórki Urzędu i jednostki organizacyjne Województwa Dolnośląskiego	12, 13

			przez poszczególne komórki i jednostki organizacyjne Urzędu				
24.5	Działania na rzecz rozwoju społeczeństwa obywatelskiego	6 (3.1) 7 (3.2)	Ustawa o samorządzie województwa/ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie/ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy/Strategia – kierunki działań strategicznych: 3.1.4, 3.2.3.	–	Świadczenie usług poradnictwa zawodowego z wykorzystaniem nowych technologii teleinformatycznych i portali społecznościowych; spotkania bezpośrednie – informacja grupowa i indywidualna, warsztaty. Udział w seminariach, konferencjach, spotkaniach tematycznych.	Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy	14

Rozdział 7

Okres realizacji Programu

§ 9. Program będzie realizowany od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku.

Rozdział 8

Sposób realizacji Programu

§ 10. Podmiotami uczestniczącymi w realizacji Programu są:

- 1) Sejmik Województwa Dolnośląskiego – uchwała Program oraz określa wysokość środków przeznaczonych na dofinansowanie zadań realizowanych przez podmioty Programu, jako organ stanowiący i kontrolny Województwa;
- 2) Zarząd – realizuje bieżącą współpracę z podmiotami Programu, jako organ wykonawczy Województwa;
- 3) podmioty Programu.

§ 11. Zarząd realizuje Program przy pomocy:

- 1) komórek organizacyjnych Urzędu;
- 2) jednostek organizacyjnych Województwa, które w obszarach swojego działania współpracują z podmiotami Programu, w szczególności Dolnośląski Ośrodek Polityki Społecznej oraz Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy.

§ 12. Komórki organizacyjne Urzędu oraz jednostki organizacyjne Województwa podejmują i prowadzą bieżącą współpracę z organizacjami pozarządowymi, polegającą w szczególności na:

- 1) przygotowaniu i przeprowadzeniu otwartych konkursów ofert;
- 2) przygotowaniu umów na realizację zadań publicznych zleconych przez Samorząd;
- 3) kontroli realizacji zadań publicznych;
- 4) analizie sprawozdań z realizacji zadań publicznych;
- 5) sporządzaniu informacji na temat współpracy Samorządu z podmiotami Programu, w tym w szczególności sprawozdań z realizacji Programu;
- 6) tworzeniu wspólnych zespołów opiniodawczych i doradczych;
- 7) podejmowaniu i prowadzeniu bieżącej współpracy w obszarze działalności pożytku publicznego z podmiotami Programu w formach określonych w §7.

Rozdział 9

Wysokość środków przeznaczonych na realizację Programu

§ 13. 1. Program finansowany będzie z budżetu Województwa, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) oraz z innych dostępnych środków.

2. Województwo na realizację Programu w 2020 roku będzie przeznaczać środki finansowe w wysokości nie mniejszej niż 5 000 000 zł.

Rozdział 10
Sposób oceny realizacji Programu

§ 14. Ocena realizacji Programu dokonana będzie w oparciu o następujące wskaźniki:

Nr wskaźnika	Nazwa wskaźnika
1	ilość ogłoszonych otwartych konkursów ofert na realizację zadań publicznych
2	ilość ofert złożonych przez podmioty Programu do otwartych konkursów ofert na realizację zadań publicznych
3	ilość umów podpisanych z podmiotami Programu w danym roku budżetowym, w trybie konkursowym
4	wysokość środków finansowych wykorzystanych przez podmioty Programu, wg stanu na dzień 31 grudnia w danym roku budżetowym, przekazanych w trybie konkursowym
5	ilość ofert złożonych przez podmioty Programu w trybie pozakonkursowym na podstawie art. 19a ustawy
6	ilość umów podpisanych z podmiotami Programu w danym roku budżetowym, w trybie pozakonkursowym na podstawie art. 19a ustawy
7	wysokość środków finansowych wykorzystanych przez podmioty Programu, wg stanu na dzień 31 grudnia w danym roku budżetowym, w trybie pozakonkursowym na podstawie art. 19a ustawy
8	ilość wniosków złożonych przez podmioty Programu na podstawie innych przepisów prawa
9	ilość zadań zrealizowanych przez podmioty Programu w danym roku budżetowym na podstawie innych przepisów prawa
10	wysokość środków finansowych wykorzystanych przez podmioty Programu, wg stanu na dzień 31 grudnia w danym roku budżetowym, przekazanych na podstawie innych przepisów prawa
11	ilość inicjatyw realizowanych przez podmioty Programu objętych patronatem Marszałka Województwa Dolnośląskiego
12	ilość dokumentów zaopiniowanych przez Dolnośląską Radę Działalności Pożytku Publicznego
13	ilość dokumentów skonsultowanych z podmiotami Programu lub z Dolnośląską Radą Działalności Pożytku Publicznego
14	ilość warsztatów, spotkań, konferencji, wizyt studyjnych, inicjatyw, przedsięwzięć, kampanii medialnych i informacyjnych, projektów i innych działań, w których uczestniczyły podmioty Programu (zorganizowanych wspólnie, przez Urząd lub przez podmioty Programu)
15	ilość wspólnych podmiotów o charakterze opiniodawczo-doradczym

Rozdział 11

Informacje o sposobie tworzenia Programu oraz przebiegu konsultacji

§ 15. 1. Opublikowanie na stronie internetowej Urzędu informacji o rozpoczęciu prac nad Programem oraz zamieszczenie formularza do zgłaszania przez zainteresowane podmioty propozycji do ww. dokumentu.

2. Przygotowanie projektu Programu przez Wydział Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego, we współpracy z komórkami organizacyjnymi Urzędu oraz jednostkami organizacyjnymi Województwa uwzględniającego pozytywnie zaopiniowane propozycje zgłoszone przez podmioty Programu.

3. Podjęcie przez Zarząd uchwały w sprawie skierowania do konsultacji projektu „Programu współpracy Samorządu Województwa Dolnośląskiego z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na Dolnym Śląsku na 2020 rok”.

4. Przeprowadzenie konsultacji Programu, zgodnie z uchwałą nr LII/1872/18 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 25 października 2018 r. w sprawie sposobu konsultowania projektów prawa miejscowego dotyczących działalności pożytku publicznego i wolontariatu oraz uchwałą Zarządu określającą szczegółowy sposób konsultacji Programu.

5. Sporządzenie przez Wydział Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego, zestawienia opinii, uwag i wniosków zgłoszonych w ramach konsultacji oraz zaopiniowanie ich przez komórki organizacyjne Urzędu oraz jednostki organizacyjne Województwa.

6. Przedłożenie projektu Programu do zaopiniowania przez DRDPP.

7. Przyjęcie przez Zarząd projektu Programu uwzględniającego wyniki konsultacji i skierowanie go pod obrady Sejmiku Województwa Dolnośląskiego wraz z opinią DRDPP (w przypadku, gdy taka opinia zostanie wyrażona).

8. Podjęcie przez Sejmik Województwa Dolnośląskiego uchwały przyjmującej Program.

9. Publikacja na stronie internetowej Urzędu uchwały przyjmującej Program oraz informacji o wynikach konsultacji.

Rozdział 12

Tryb powoływania i zasady działania komisji konkursowych

§ 16. 1. Komisje powoływane są przez Zarząd w celu opiniowania ofert w otwartych konkursach ofert na realizację zadań publicznych.

2. W skład komisji wchodzi:

1) przedstawiciele Zarządu;

2) osoby wskazane przez podmioty Programu wyłonione wg następującej zasady – uwzględniając rodzaj zadań ogłoszonych konkursem, Zarząd powołuje do komisji osoby wskazane przez podmioty Programu do bazy kandydatów na członków komisji konkursowych, która prowadzona jest przez Wydział Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego.

3. Nabór do bazy kandydatów na członków komisji prowadzony jest w sposób ciągły, w oparciu o kryteria i zasady ustalone przez Zarząd, które podawane są do publicznej wiadomości.

4. W skład komisji nie będą powoływane osoby wskazane przez podmioty Programu, które ubiegają się w danym postępowaniu konkursowym o środki z budżetu Województwa lub PFRON oraz pozostający z oferentami w takich relacjach, które mogłyby wywołać podejrzenie o stronniczość lub interesowność.

5. Zarząd powołując komisję wskazuje jej przewodniczącego i wiceprzewodniczącego.

6. W posiedzeniach komisji konkursowej mogą uczestniczyć, z głosem doradczym, osoby posiadające specjalistyczną wiedzę w dziedzinie obejmującej zakres zadań publicznych, których konkurs dotyczy. Osoby te mogą zostać zaproszone przez Zarząd lub przewodniczącego komisji konkursowej.

§ 17. Zasady działania komisji powoływanych do opiniowania ofert w otwartych konkursach ofert:

- 1) komisja pracuje w składzie osobowym powołanym uchwałą Zarządu;
- 2) posiedzenia komisji zwołuje oraz jej pracami kieruje przewodniczący komisji, a w przypadku jego nieobecności – wiceprzewodniczący komisji;
- 3) posiedzenia komisji są ważne, gdy uczestniczy w nich co najmniej połowa jej składu;
- 4) komisja może obradować bez udziału osoby wskazanej przez podmioty Programu z bazy kandydatów na członków komisji, jeżeli występuje jeden z warunków określonych w art. 15 ust. 2da ustawy;
- 5) każdy członek komisji przed rozpoczęciem jej działalności zobowiązany jest do złożenia pisemnego oświadczenia o bezstronności. W przypadku nie podpisania oświadczenia decyzję o wykluczeniu członka komisji z jej prac podejmuje przewodniczący, a w przypadku jego nieobecności – wiceprzewodniczący komisji;
- 6) przedmiotem prac komisji jest ocena merytoryczna ofert kompletnych pod względem formalnym. Ocenę kompletności oraz zgodności z wymogami formalnymi dokonuje komórka organizacyjna Urzędu/jednostka organizacyjna Województwa odpowiedzialna za realizację konkursu;
- 7) z prac komisji sporządzany jest protokół, który podpisują wszyscy jej członkowie obecni na posiedzeniu;
- 8) komisja przygotowuje dla Zarządu listę ofert, którym rekomenduje udzielenie dotacji wraz z propozycją podziału środków finansowych;
- 9) ostatecznego wyboru najkorzystniejszych ofert wraz z decyzją o wysokości kwoty przyznanej dotacji dokonuje Zarząd;
- 10) obsługę administracyjno-techniczną komisji sprawuje komórka organizacyjna Urzędu/jednostka organizacyjna Województwa odpowiedzialna za realizację konkursu.